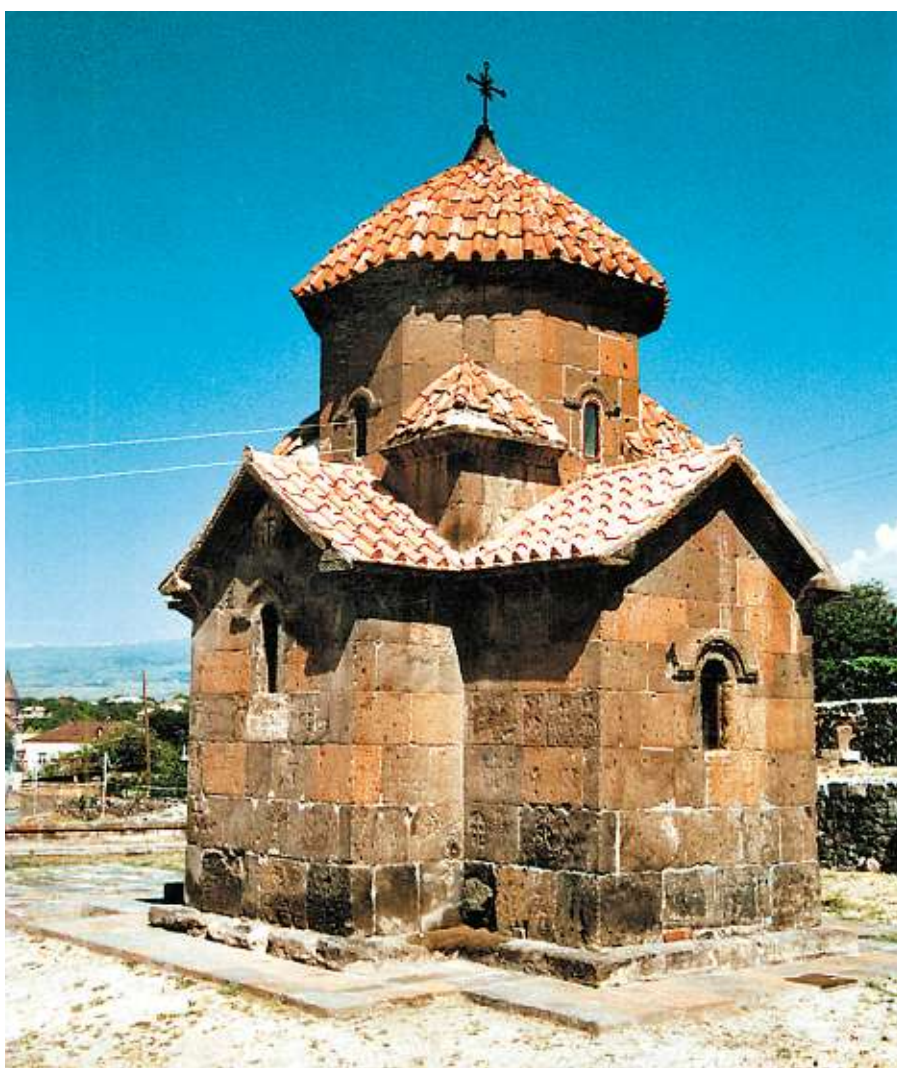

Svatostánky z údolí Kasagh

PAMÁTKY JSOU JEDINÝM BOHATSTVÍM ARMÉNSKÉHO VENKOVA

Arménie byla první zemí, která přijala křesťanství za oficiální státní náboženství. O církevní památky není proto v této části světa nouze. Starobylé kostely a kaple stojí i v těch nejzapadlejších vesnicích a horských údolích. Zpravidla se jedná o stále funkční stavby, jimž masivní kamenná konstrukce umožnila v minulých staletích přežít bez větší úhony všechna zemětřesení i válečné konflikty.

Starobylá kaple Karmravor ze 7. století patří k nejstarším církevním památkám Arménie.

Zajímavý soubor křesťanských památek se nachází v malebném údolí Kasagh (Kasakh), které začíná u města Aštarak asi 25 kilometrů na sever od Jerevanu. Velmi úrodný kraj, kde se daří vlnu i mnoha druhům ovocných stromů, leží vklíněn mezi vyhaslou sopkou Aragat, jejíž čtyři tisíce metrů

vysoký vrchol nikdy nesundává sněhovou čepici, a bájemí opředenou horou Ara, kam dodnes lákají zbožné arménské poutníky původně pohanské skalní svatyně.

Jde vlastně o jakousi zelenou oázu uprostřed pustých hor. Zároveň tudy odnepaměti vedla nejfrekventovanější cesta skrz hor-

skou hradbu z jihu na sever. Není divu, že se na tomto příhodném místě lidé usazovali už od dávných dob. Jedním z důkazů o prosperitě této části země jsou církevní stavby, patří ke klenotům arménské architektury.

Skvosty z počátku křesťanství

Pomyslnou branou do údolí Kasagh je okresní městečko Aštarak. Na první pohled nepřilíší zajímavý zapadákov. Mezi oprýskanými domky s plechovou střechou však nesměle vyčuhuje několik věží církevních staveb, které rozhodně stojí za návštěvu. Nejcennější jsou ty na první pohled nejméně nápadné. Jedna patří strohé kamenné kapli Tsiranavor ze 6. století, o níž se kupodivu mnoho turistických průvodců vůbec nezmiňuje.

Dalším skvostem, jenž pamatuje počátky křesťanství v Arménii, je svatostánek Karmravor. Tato elegantní stavba je pouze o století mladší, ale výrazně propracovanější. Její červená střecha svým stylem může laikovi tak trochu připomínat některé balkánské chrámy. Ale to je jen mylný dojem. Žádná spojitost zde není a masivní zdivo ze sopečného tufu kromě toho nese všechny známky typických arménských staveb.

Původně nebyly kvádry zvenčí nijak zdobené, ale dnes je pokrývá množství vyřezávaných křížů a nápisů, které vznikly až dodatečně během středověku. Nevelký interiér zaujme svou jednoduchostí a působivou atmosférou. Zčernalé stěny zdobí jen pár svatých obrázků, které osvětluje mihotavé světlo z tenkých svíček, jež tu zanechali věřící. Také jich před odchodem několik zapalujeme, jak je v kraji zvykem. Snad nám to přinese štěstí na další cestě.

Svatyně křesťanů i muslimů

Z Aštaraku silnice stoupá po západní straně údolí, které se stále hlouběji zařezává do reliéfu a postupně vytváří až několik stovek metrů hluboký kaňon. Vesničky nestojí na jeho dně, ale lemují okraj této divoké propasti. Zahrady okolo skromných stavení jsou stále hustěji zarostlé stromy.

Míjíme nádherně zelené sady s meruňkami, morušemi a ořešáky. Na plotech visí bohaté